

Nr 240.

Av herr **Gabrielsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till ackordslån och stödlån åt jordbrukare.

Herr statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet har till statsrådsprotokollet den 10 februari 1933 rörande ackords- och stödlåneärenden anført, att om, på sätt herr statsrådet ämnade föreslå, möjlighet beredes egnahemslåntagarna att erhålla uppskov med gäldande av ränta och amortering å egnahemslån, därav bör följa, att stödlån icke må utlämnas för betalande av sådan gäld. I övrigt föreslås icke någon skillnad i villkoren beträffande stödlån åt innehavare av jordbruksegnahem och stödlån åt andra jordbrukare. (Prop. nr 92.)

Föreslagna undantagsställning för gäld hos egnahemslåneförmedlarna torde emellertid kunna få vådliga konsekvenser med avseende å egnahemslåntagarnas uppfattning om skyldigheten att fullgöra med egnahemslån förbundna förpliktelser. Det är fara värt, att låntagarna härav förledas till att anse såsom mera angeläget att i första hand betala annan gäld än för egnahemslån, varmed betalningen istället skall kunna uppskjutas. Något principiellt skäl, som motiverar att med stödlån gäld för egnahemslån icke skall betalas liksom annan inteckningsgäld, synes svårigen kunna påvisas, om icke det skälet skall tillgripas, att i förra fallet staten genom låneförmedlarna är fordringsägare, som skulle vara mindre mån om förbindelsers fullgörande. Det må dock framhållas, att låneförmedlarna äro ensamt ansvariga gentemot staten för egnahemslånens förräntning och amortering. Icke blott att sålunda låneförmedlarna enligt förslaget bliva sämre ställda än andra inteckningshavare, utan framförallt bliva egnahemslåntagarna missgynnade gentemot jämställda skuldsatta fastighetsägare i fråga om möjlighet att medelst stödlån stärka sin ekonomiska ställning. Vid det förhållandet att det skall tillkomma låneförmedlarna att bevilja uppskov, kan genom förvägrat uppskov och utan tillgång till stödlån egnahemslåntagarna bliva helt utestängda från den ekonomiska lättnad, herr statsrådet vitsordat vara påkallad för deras del liksom för andra mindre jordbrukare.

Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra därom att statens egnahemsstyrelse i sitt yttrande över berörda uppskovsanordning för egnahemslåntagare uttalat allvarliga farhågor för att härigenom låntagarnas ansvars känsla för egnahemslån kommer att avtrubbas, men att egnahemsstyrelsen räknat med att genom utlämnande av ytterligare stödlån till egnahemsägare uppskovsförfarandet torde behöva anlitas blott i undantagsfall. Egnahemsstyrelsen underströk samtidigt, att stödlån innebär den gynnsammare hjälpformen, enär den låntagare, som erhåller uppskov

med annuitetens erläggande i alla fall ökar sin skuldbörda, medan den, som tilldelas stödlån, genom förbättringsarbetens utförande merendels undslipper återbetalning.

För övrigt må tilläggas, att det icke torde vara görligt och än mindre önskligt att förvägra egnahemslåntagare, som till följd av för annat ändamål beviljat stödlån finner sin ställning så upphjälpt att han kan disponera medel till egnahemsannuiteten, att därmed betala annuiteten. Huruvida därigenom icke låneförmedlaren — och staten — tillgodogör sig beviljat stödlån, torde icke tarva vidare belysning. Då egnahemslåntagare ej heller kan förhindras att genom upplåning av medel till annuitetens erläggande kvalificera sig till stödlån, synes den föreslagna undantagsställningen för egnahemslån vara utan annan egentlig betydelse än att låntagarna föranledas till kringgående av föreslagna bestämmelsen, att stödlån ej må ntgå för gäldande av ränta eller amortering av egnahemslån.

På grund av det anförda får jag härmed föreslå riksdagen

att bestämma samma villkor för egnahemslåntagare som för annan jordbrukare att komma i åtnjutande av stödlån.

Stockholm den 15 februari 1933.

Nils Gabrielsson.